

Akershus Slott 21. februar 1968.

Den norske regjering er glad for å kunne ønske medlemmene av Nordisk Råd, deres rådgivere, de nordiske lands ambassadører og våre andre gjester velkommen til denne kvelden på Akershus Slott. En særlig hilsen retter jeg til vinnerne av dette års nordiske litteraturpris og nordiske musikkpris. *Ulla Pållof Sandmann og fru Ulla Bratt*

Denne gamle norske kongeborgen skulle danne en høvelig ramme om vår sammenkomst. Kunne stenene her tale, ville de ha meget å fortelle, ikke bare om norsk historie, men også om forholdet mellom de nordiske folkene.

La meg innskrenke meg til å minne om at selve Kalmar-unionens skaper, dronning Margaretha *on* husfrue på dette slottet. Hun kom hit i 1368 - altså for 600 år siden - som Norges dronning, bare 15 år gammel. Og her fødte hun et par år senere sitt eneste barn, sønnen Olav, som skulle bli både Danmarks og Norges konge, men som endte sin livsbane bare 17 år gammel. Dessverre var det ikke særlig lyse minner denne unge dronning Margretha tok med seg fra Akershus. Et brev til kong Håkon fra hans unge dronning viser at hun høsten 1370 manglet det nødvendigste og måtte be sin gemal om å ordne med kreditt for henne. Forholdene i Oslo var ^{så} elendige at kongens kammermester skriver: "Og har man her intet annet å akte dessverre enn å bære døde folk til jorden". Og han forteller at byen mangler

*enkel. hvor, hvis t. gjentar en
og en type tid: 3. siden pr og
for bas in siden var
2. b. langpluten på al
Dere d' rke livet
intu til for
Sole*

mat og øl, at de måtte slå mynt av sølvtyet for å få kjøpt det nødvendigste, og at transporten av en lest korn fra Sørurn på Romeriket ville koste tre ganger kornets verdi. ~~men var et slikt et stort~~ Husholdet på Akershus har altså ikke alltid vært som det arter seg i kveld.

Dronning Margaretha står for oss som den nordiske dronning. Jeg siterer Halvdan Koht: "Med danske foreldre, norsk ektemann og svensk fostermor måtte Margaretha synes nesten ^ssjebnesbestemt for skandinavisk politikk; .. gjennom sin mann måtte hun få del i Folkungættens skandinaviske makttradisjoner, og fostermoren kunne innprente henne den adels-skandinavisme som hadde utviklet seg i de siste mannsaldre. Hverken oppdragelse eller tidsforhold kunne i allfall lære henne ^{noen}respekt for gamle nasjonalgrenser eller gi henne noen slags nasjonalfølelse. Det er betegnende nok at enda hun var dansk kongsdatter og norsk dronning, ble hennes skriftsspråk nærmest svensk."

Vi vet at adelskandinavismen ikke førte fram. Gjennom mange og lange århundre var forholdet mellom de nordiske landene preget av dynastiske maktkamper.

I det 19. og 20. århundre ^{ble}~~er~~ de nordiske statene konsolidert som moderne nasjonalstater. Våre dagers ^{ble} nordiske samarbeid bygger på denne forutsetning, men er sprunget ut av behovet for et samarbeid ut over de nasjonale grensene. Det er et gjennomgående drag i moderne internasjonalt ^{liv} at man erkjenner ^{dette}nødvendigheten [—] først og fremst av hensyn til den økonomiske utvikling. Disse problemene har vært drøftet og har satt sitt preg på de forhandlinger som har vært ført i Nordisk Råds

16. sesjon. Jeg skal ikke gå nærmere inn på dem her. Jeg har bare lyst til å peke på at samtidig som de internasjonale forhold preges av forsøkene på å skape større enheter i form av traktatbundne sammenslutninger mellom stater, gjør det seg samtidig gjeldende sterke nasjonalt inspirerte strømninger. Selv innenfor gamle og konsoliderte statsdannelser merkes dette. Jeg så igjen

i en engelsk avis at oppslutningen om den skotske nasjonalistbevegelse synes å være i stadig stigning. Det ble nevnt at det skotske fjernsyn nylig hadde stilt

spørsmål til de 71 skotske parlamentsmedlemmer om de var tilbøyelige av

opprettelse av et eget parlament for Scotland?" Hele 44 parlamentsmedlemmer svarte bekreftende på dette, og det var representanter for alle de politiske partier.

Når jeg nevner disse krystende strømninger, er det ikke fordi jeg mener de representerer uforsonlige motsetninger. Vidtgående internasjonalt samarbeid på det statlige plan er ^{slutt} ikke uforenlig med nasjonal ^{utfoldelse} Men jeg tror det er viktig å merke seg begge strømninger, og at man ^{også} må ta hensyn til dem begge når man skal finne formene for det statlige samarbeid. Derfor tror jeg også at den forsiktige form man har valgt innenfor Nordisk Råd, tross alt på lengre sikt kan føre til sikrere resultater enn ^{hurtige} vidtgående skritt som ofte viser seg å skape vanskeligheter, fordi man ikke har kunnet overskue konsekvensene. Ikke minst gjelder dette på det psykologiske området.

Det er mitt inntrykk at forhandlingene under den 16. sesjon i Nordisk Råd har vist hvor sterkt samholdet er mellom våre folk og hvor likt vi i hovedsak tenker. Det gir håp om at vi vil kunne arbeide *videre* sammen, slik at vi i vårt samarbeid med den øvrige verden vil kunne dra nytte av det økonomiske og kulturelle potensial som et samlet Norden representerer.

Jeg ber om at vi sammen drikker en skål for Norden og for det nordiske samarbeid!